

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Hauch, Carsten: "Robert Fulton: 1-2. - 1928", i *Robert Fulton: 1-2. - 1928*, udg. af Niels Birger Wamberg , 1926-29, s. 292. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hauch02val-shoot-idm140500966923952.pdf> (tilgået 16. juni 2021)

Anvendt udgave: Robert Fulton: 1-2. - 1928

✂ Uagtet Fultons Omstændigheder nu vare blevne meget forbedrede, vedblev han dog at arbejde som simpel Haandværker og tillige at boe sammen med David Baxter. Iøvrigt viste han sig saa duelig i sit Fag, at hans ny Mester var meget fornøiet med ham, og det havde nu vel staaet til ham at finde Arbeide paa mange Steder, uden at han dertil havde behøvet David Baxters anbefaling.

✂ I denne Tid fuldbragte han desuden et Værk, der hos alle dem, der saae det og kunde dømmе derom, fuldkommen oprettede Alt, hvad han havde tabt i Anseelse ved sit tidligere Uheld. Han forbandt nemlig flere Tridser saaledes sammen, at man derved, med en langt mindre Kraftanstrengelse end den, der sædvanlig ved slige Leiligheder anvendes, kunde løfte de sværeste Bjælker i Veiret. Men uagtet 293 dette Tridseværk endnu temmelig tidt anvendes, saa er der dog kun Faa, der vide, at Robert Fulton er Opfinderen deraf. Iøvrigt har det, ved Siden af sine Fortrin, den Feil, som Fulton ogsaa selv indrømmede, at man derved ikke kan løfte Byrderne saa høit i Veiret, som det undertiden vilde være ønskeligt.

✂ Efterat Fulton i længere Tid havde været sysselsat paa denne Maade, modtog han atter ganske uventet et Brev af følgende Indhold:

✂ »Først ganske nylig, da jeg, efter et længere Ophold i Paris igjen besøgte London, blev jeg underrettet om den selsomme Plan, Du vilde udføre, og om det Uheld, der i denne Henseende har truffen Dig. Imidlertid vil jeg snarere betragte dette som et Held, hvis det kan give Anledning til, at Du igjen tager fat paa den Kunst, som Du har saa fortrinlige Anlæg til. Jeg har nylig talt med en af vore Landsmænd om Dig. Denne Mand kalder sig Benjamin West og har gjort sig berømt over hele Europa ved sit Talent for Malerkunsten. Jeg har viist ham adskillige af Dine Haandtegninger, med hvilke han var meget vel fornøiet; og hvis Du skulde have Lyst til i nogle Aar at tage Underviisning hos ham, da er han meget tilbøielig til at optage Dig imellem sine Elever. I det Haab, at Du dog maaskee vil indlade Dig herpaa, har jeg givet Ordre til min Banquier i Philadelphia at udbetale Dig en saa stor Sum, saa Du i nogle Aar kan opholde Dig i London og udvikle Dit Talent, uden at være bekymret for Dit Ophold. Det vil være mig en stor Glæde, hvis Du vil indlade Dig herpaa; skulde Du imidlertid føle en saa uovervindelig Tilbøielighed til 294 den mekaniske Kunst, at Du ikke ganske vil op give den, nu i Guds Navn, saa vil jeg ogsaa finde mig deri. En Mand, der har givet sig af med saa man ge forskjellige Ting som jeg, har ingen Ret til at tage det ilde op, at Du ogsaa vil udvikle Dig i forskjellige Retninger, og jeg vil da, naar Du i nogle Aar har benyttet den Anviisning, Benjamin West kan give Dig, overlade det til Dig selv at bestemme hvilken Vei Du tilsidst vil gaae. Dette synes mig et tem melig billigt Tilbud, og jeg vil kun endnu tilføie, at der ikke gives nogen By i Verden, hvor Du paa en grundigere Maade kan blive underviist i den me chaniske Kunst end her i London. Jeg forventer Dit Svar saasomt, som muligt. Dog vil det neppe finde mig her, da jeg om kort Tid vender tilbage til Paris, hvorhen, uagtet jeg ingenlunde vil forsvare de Udsvævelser, i hvilke den unge Frihed har gjort sig skyldig, dog mine politiske Interesser og mine Grundsætninger med Hensyn til Menneskeslægtens ufortabelige Rettigheder drage mig med uimodstaae lig Magt. Dersom Du blot vil afgive Dit Svar til min Banquier, hvis Bolig Du kjender, da vil han be sørge det sikkert i mine Hænder. De omtalte Pen ge kan Du strax hos ham forlange udbetalte, thi han har med den samme Leilighed, hvormed Du faaer dette Brev, modtaget min Ordre i denne Hen seende.
Din trofaste Ven
Joel Barlow.«

✂ Da Fulton havde læst dette Brev, var han en Tidlang uvis om, hvad han skulde gjøre. Han havde oftere i denne Tid ønsket at besøge London, hvor den mekaniske Kunst, som han vel vidste, og som 295 Barlow skrev, havde naaet en langt større Fuldkommenhed og Udvikling end i Amerika. Desuden ønskede han ogsaa, idetmindste paa nogle Aar, at fjerne sig fra sit Fædreland, hvor han endnu af og til maatte lide under den Fordom, der tidligere var bleven vakt imod ham. Det Eneste, hvad der vakte hans Betænkelighed, var Barlows Fordring, at han igjen skulde give sig i Lære hos en Maler; men omsider, efterat han længe havde overveiet Sagen, meente han at see en Udvei, hvorpaa han, uden ganske at afslaae sin Vens Begjering, dog kunde blive sig selv og sin Kunst tro.

✂ Han satte sig da ned og skrev et Svar til Barlow, hvori han takkede ham for hans uegennyttige Venskab, og hvori han tillige erklærede, at han foreløbig vilde modtage hans gode Tilbud. Han vilde ogsaa virkelig i de første Aar tage Underviisning hos Benjamin West i Malning og Tegning, saameget mere, da han indsaae, hvor vigtigt det var, med Hensyn til hans egentlige Fag, at kunne tegne godt. Imidlertid forfulgte han ikke, at han fornemmelig vilde studere den mekaniske Kunst, og at han ikke var tvivlsom om, hvilken Vei han tilsidst vilde vælge. »Skulde Du dog nu ikke være ganske fornøiet hermed,« føiede han til, »da vil jeg betragte de Udgifter, Du for min Skyld har paadraget Dig, som et Laan, hvilket det er min hellige Pligt med Tiden at betale tilbage.«

✂ Dette Brev afgav nu Fulton i den Kjøbmands Hænder, der besørgede Barlows Pengeaffairer. Denne Mand viste sig da meget artig og forekommende mod Fulton og var strax rede til, da han ønskede det, at omsætte de Penge, han skulde udbetale 296 ham, i Anviisninger og Vexler paa London. Det var den samme Kjøbmand, udenfor hvis Huus han i sin høieste Nød havde siddet, og som han dengang, endskjøndt han saa høilig trængte dertil, ikke havde villet anmode om nogen Understøttelse, hvilken sandsynligviis heller ikke under

de Forhold, selv om han havde nedladt sig til at trygle derom, var bleven ham tilstaaet.

☒ Det falder af sig selv, at Fulton strax, da han havde modtaget Barlows Brev, meddeelte Indholdet deraf til David Baxter, som han tillige, efterat have underrettet ham om sin Beslutning, bad at følge med til London. David Baxter blev noget alvorlig, da han hørte dette, og efterat Fulton havde ophørt at tale, svarede han i Begyndelsen intet derpaa. Endelig tog han en lille Cigar ud af Munden, slukkede den med stor Betænksomhed og kastede den bort. »Jeg har vel tænkt, at det maatte komme saa,« sagde han, »og jeg kan da just heller egentlig ikke have noget derimod, fordi jeg vel kan begribe, at Du ikke kan lære halv saa meget her, som histovre, hvor Folk ere saa udlærte. Men for David Baxter vilde der dog neppe være nogen Plads der; jeg har ingen Lyst paa mine gamle Dage at gaae i Skole igjen hos Englænderne. Jeg har jo desuden, saalænge Krigen varede, efter Pligt og Skyldighed, gjort dem alt det Onde, jeg formaaede. Nei, nei, reis Du, Robert! Du er ung, og for Dig kan det have sin Nytte, men jeg er sløv og gammel, jeg vilde kun vække Spot og Latter, hvis jeg kom til England.«

☒ Derved blev David Baxter, og det var ikke muligt at faae ham til at forandre sin Beslutning. Derimod 297 lovede Fulton, at han, naar han kom tilbage, som han sikkert vilde, skulde lade David Baxter det vide, for at denne, der imidlertid ikke vilde drage langt bort fra Philadelphia, da kunde samles med ham igjen.

☒ Tre Uger efterat Fulton havde modtaget Barlows sidste Brev, leiede han sig en Plads som Passageer paa et Skib, der allerede laae seilfærdigt paa Delawarefloden, og der snart skulde afgaae til London. Der var Ingen i Philadelphia, som det nu smertede ham at forlade, med Undtagelse af den gamle David. Han omfavnede ham med et taknemmeligt Hjerte ved Afskeden, og med inderlig Bedrøvelse over at skulle skilles fra ham. »Nu det er ikke værdt at flæbe,« sagde David, uagtet han selv ikke kunde tilbageholde sine Taarer, »det er jo til Dit eget Bedste, og naar Du nu engang sætter Noget igjennem, der kan spørges efter vor Død, saa kan dog ogsaa den gamle David Baxter sige, at han har havt lidt Deel deri.«

☒ »Men hvis jeg nu ikke sætter noget Sligt igjennem, David?«

☒ »Nu saa kan Du være ligesaa god for det, og i Vorherres Øine gjør det da vel heller ikke nogen stor Forskjel,« svarede David.

☒ David Baxter blev endnu længe staaende paa Flodbredden, efterat Fulton var stegen ned i den lille Jolle, der skulde føre ham hen til Skibet, der laae temmelig langt borte fra Landingsstedet. David stirrede efter ham, saalænge han kunde see ham; men da han omsider havde tabt ham af Sigte, vendte han sig om, tørrede sine Øine og gik langsomt hjem. »See saa,« sagde han, »nu er jeg igjen 298 alene, som jeg har været det den meste Tid af mit Liv; nu har jeg ingen anden Glæde, end at lægge de faa Skillinger til Side, som jeg kan skrabe sammen, saa han dog ikke skal finde mine Gjemmer ganske tomme, naar jeg engang er gaaet bort herfra.«